

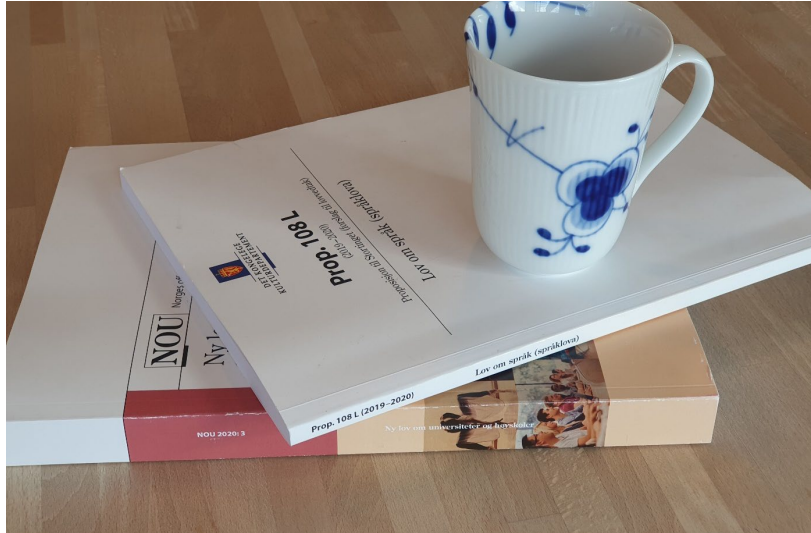
-
- **Språklova og språkpolitikken
for utdanningssektoren**

Åse Wetås

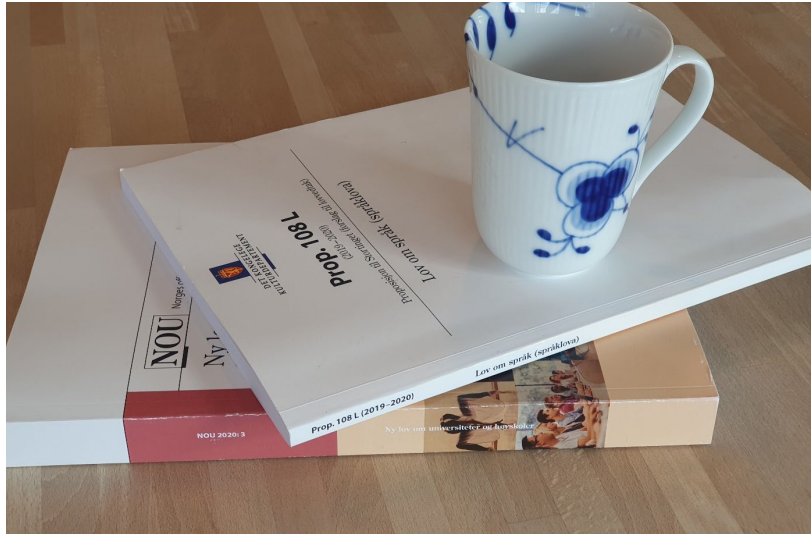
direktør, Språkrådet

UiO, utdanningskomiteen, 2.11.20

• Språklov og språklovgjeving

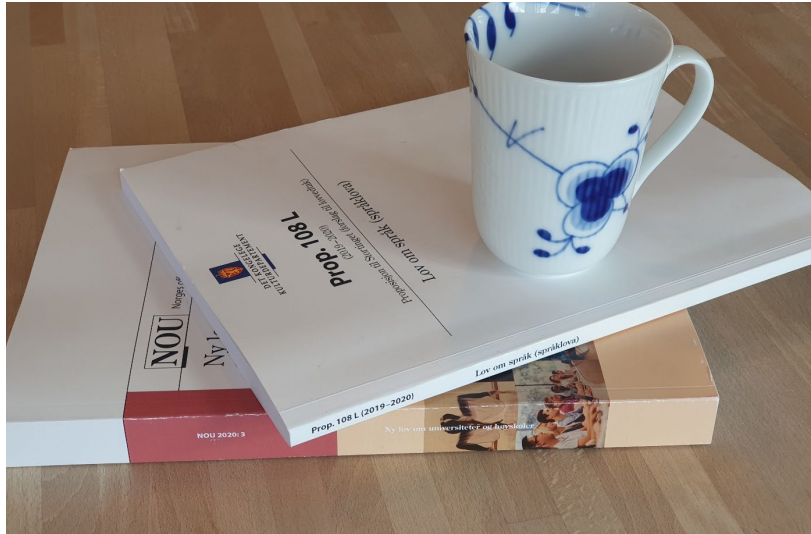

• Språklov og språklovgjeving

Språklova ligg til behandling i Stortinget, og vil truleg bli behandla før jul.

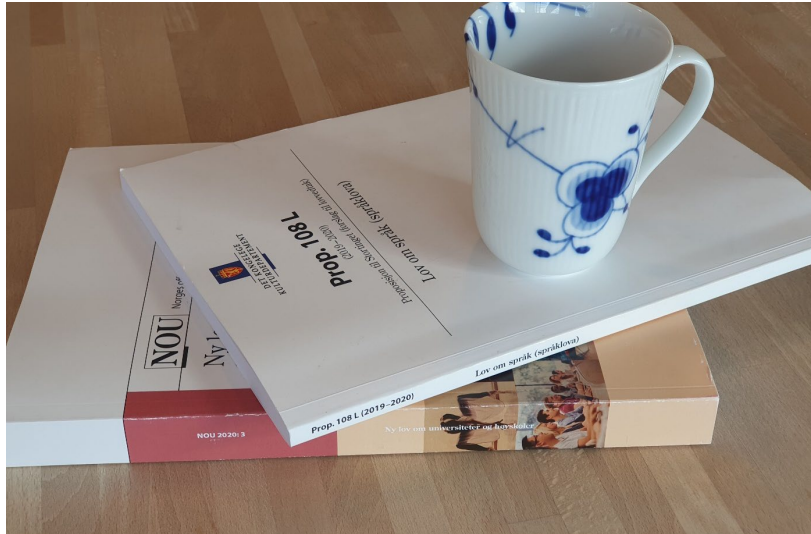
• Språklov og språklovgjeving

Språkløva ligg til behandling i Stortinget, og vil truleg bli behandla før jul.

I tillegg er det gjort framlegg om ny universitets- og høgskulelov (NOU 2020: 3), det kjem ny opplæringslov (NOU 2019: 23) og ny forvaltningslov (NO 2019: 5).

• Språklov og språklovgjeving

Språklova ligg til behandling i Stortinget, og vil truleg bli behandla før jul.

I tillegg er det gjort framlegg om ny universitets- og høgskulelov (NOU 2020: 3), det kjem ny opplæringslov (NOU 2019: 23) og ny forvaltningslov (NO 2019: 5).

Alle desse er viktige delar av den norske språklovgjevinga.

• Styrking og spissing av språkpolitikken

- Meldingsdelen i Prop 108 L (2019-2020) omhandlar dei viktigaste innsatsområda for den norske språkpolitikken.

• Styrking og spissing av språkpolitikken

- Meldingsdelen i Prop 108 L (2019-2020) omhandlar dei viktigaste innsatsområda for den norske språkpolitikken.
- Språk i forskning og høgare utdanning er særleg omtalt (kap. 8).

• Styrking og spissing av språkpolitikken

- Meldingsdelen i Prop 108 L (2019-2020) omhandlar dei viktigaste innsatsområda for den norske språkpolitikken.
- Språk i forskning og høgare utdanning er særleg omtalt (kap. 8).
- Regjeringa styrkjer sektoransvaret, og KD er eit svært viktig sektorområde.

• Konsekvensar for UH-institusjonane

§ 1 i språklova gjev alle offentlege organ ansvar for å bruka, utvikla og styrkja bokmål og nynorsk.

• Konsekvensar for UH-institusjonane

§ 1 i språklova gjev alle offentlege organ ansvar for å bruka, utvikla og styrkja bokmål og nynorsk.

§ 9 i språklova gjev alle offentlege organ plikt til å kommunisera i eit klart, korrekt og brukarretta språk.

• Konsekvensar for UH-institusjonane

§ 1 i språklova gjev alle offentlege organ ansvar for å bruka, utvikla og styrkja bokmål og nynorsk.

§ 9 i språklova gjev alle offentlege organ plikt til å kommunisera i eit klart, korrekt og brukarretta språk.

§ 10 gjev offentlege organ plikt til å følgja offisiell rettskriving, og til å ha norsk namn.

• Konsekvensar for UH-institusjonane (2)

§§ 13-16 i språklova regulerer veksling og parallell bruk av dei norske skriftspråka.

• Konsekvensar for UH-institusjonane (2)

§§ 13-16 i språklova regulerer veksling og parallell bruk av dei norske skriftspråka.

§ 2-2 i ny UH-lov pålegg institusjonane ansvar for å vedlikehalda og vidareutvikla norsk fagspråk.

• Konsekvensar for UH-institusjonane

§§ 13-16 i språklova regulerer veksling og parallell bruk av dei norske skriftspråka.

§ 2-2 i ny UH-lov pålegg institusjonane ansvar for å vedlikehalda og vidareutvikla norsk fagspråk.

Andre ledd i paragrafen gjev institusjonen plikt til å tilby eksamen på målforma (skriftspråket) studenten ønskjer.

• Norsk fagspråk og norskspråkleg fagterminologi

Universitetet i Bergen får i statsbudsjettet for 2021 4 mill. til etablering av Termportalen.

• Norsk fagspråk og norskspråkleg fagterminologi

Universitetet i Bergen får i statsbudsjettet for 2021 4 mill. til etablering av Termportalen.

Nasjonal infrastruktur og delingsportal.

• Norsk fagspråk og norskspråkleg fagterminologi

Universitetet i Bergen får i statsbudsjettet for 2021 4 mill. til etablering av Termportalen.

Nasjonal infrastruktur og delingsportal.

UiB, NHH, UiO, Clarino (NFR, forskingsinfrastruktur) og Språkrådet (strategisk samordningsansvar for norsk terminologi).

• Sektoransvaret

- For norsk fagspråk er særleg dei to søylene *utdanning* og *formidling* viktige.

• Sektoransvaret

- For norsk fagspråk er særleg dei to søylene *utdanning* og *formidling* viktige.
- Studentane treng tilgang til godt norsk fagspråk og god fagterminologi på begge målformer. Dei etterlyser også dette sjølv.

• Sektoransvaret

- For norsk fagspråk er særleg dei to søylene *utdanning* og *formidling* viktige.
- Studentane treng tilgang til godt norsk fagspråk og god fagterminologi på begge målformer. Dei etterlyser også dette sjølv.
- Norsk arbeidsliv ønskjer seg kandidatar som er gode i norsk språk (80 % av NHOs medlemsbedrifter prioriterte dette i Kompetansebarometeret 2019).

• Sektoransvaret

- For norsk fagspråk er særleg dei to søylene *utdanning* og *formidling* viktige.
- Studentane treng tilgang til godt norsk fagspråk og god fagterminologi på begge målformer. Dei etterlyser også dette sjølv.
- Norsk arbeidsliv ønskjer seg kandidatar som er gode i norsk språk (80 % av NHOs medlemsbedrifter prioriterte dette i Kompetansebarometeret 2019).
- Samfunnet treng god forskingsformidling til politikktutforming og eit opplyst ordskifte.

• Fagspråket blir ikkje til av seg sjølv

«**Mechanistic** strukturer bruker **individual specialization** der **organic** strukturer har **joint specialization**. **Managers** evne til å velge det beste alternativet i en **decision-making process** svekkes av **bounded rationality**, **opportunistic behaviour** og **specific assets**.»

• Fagspråket blir ikkje til av seg sjølv

Undervisning

- Studentene mäter både norsk og engelsk i hele studieoppet.
 - Studieprogrammet inneholder mål for studentenes språklige ferdigheter.
 - Både student og underviser mestrer undervisningsspråket.
 - Studentene får tospråklig støttmateriell, som
 - tospråklige termelister til pensum på engelsk
 - støttmateriell på norsk til forelesninger på engelsk
- ➔ **Studentene behersker både norsk og engelsk fagspråk når de er ferdig utdannet.**

Forskning

- Engelske tekster har norsk sammendrag.
 - Norske tekster har engelsk sammendrag.
 - Sammen drag og emneord registreres i Cristin.
- ➔ **Norsk fagspråk sikres og videreutvikles.**

Formidling

- Forskere og masterstudenter får tilbud om kurs i skriftlig formidling.
 - Ansatte som ikke behersker skriftlig norsk godt nok, får tilbud om språkhjelp.
- ➔ **Forskningsresultater formidles på godt norsk.**

Administrative tjenester

- Retningslinjer for valg av språk utarbeides for alle skriftlige meddelelser.
 - Viktige tekster og nettsider foreligger på både norsk og engelsk.
- ➔ **Informasjonen blir forståelig for alle.**

Møter og sosiale sammenhenger

- Det blir utarbeidet felles kjereregler om språkvalg.
 - Norsk og engelsk kan benyttes i samme møte.
- ➔ **Husk at dette er gode arenaer for å praktisere språk!**

Veiviser for gode språkvalg

på våre universiteter og høyskoler

bevisste språkvalg

kompetanseheving

kvalitet

strategi

Studenter

- får tilbud om kurs i akademisk lesing og skrivning på norsk og engelsk
 - får tilbud om kurs i fagspesifikk skrivning på norsk og engelsk
 - får fagspesifikke språkkurs integrert i undervisningen
- ➔ **Studentene får tospråklige ferdigheter i faget.**

Vitenskapelig ansatte

- som ikke behersker norsk, får tilbud om egne norskkurs
 - som skal undervise på et fremmedspråk, får tilbud om pedagogisk trening
- ➔ **Vitenskapelig ansatte kan undervise på både norsk og engelsk.**

Administrativt ansatte

- får tilbud om kurs i både norsk og engelsk etter behov
 - får tilgang til UNHOs tospråklige termbase via institusjonens nettsider
- ➔ **Språklig kvalitet og gode språkvalg i intern og eksternt kommunikasjon sikres.**

Språkpoltiske retningslinjer

- Prinsipper for språkvalg på alle nivåer blir utarbeidet og forankret i institusjonens strategi.
 - Handlingsplan som sikrer at retningslinjene tas i bruk, blir utarbeidet.
- ➔ **Studenter og ansatte gjør gode og systematiske språkvalg.**

Koordinering av språktjenester

- Institusjonene oppretter en språkenhet med ansvar for språkkurs, oversettelse og språkvask, gjerne i samarbeid med andre.
- ➔ **Sektoren sikrer språktjenester med høy kvalitet.**

Husk at norsk er både bokmål og nynorsk!

«Mechanistic strukturer bruker individual specialization der organic strukturer har joint specialization. Managers evne til å velge det beste alternativet i en decision-making process svekkes av bounded rationality, opportunistic behaviour and specific assets.»

• Sentrale grep

Universitetet i Oslo
Postboks 1072 Blindern
0316 OSLO

4.2.5 Norsk språk

Universitetene og høyskolene har et lovpålagt ansvar for norsk som fagspråk, og institusjonene skal ha egne språkstrategier. Internasjonaliseringen av forskningen og økt bruk av engelsk gjør det nødvendig at institusjonene har en strategisk tilnærming til denne problemstillingen. Departementet vil i løpet av 2020 ta initiativ til en gjennomgang av institusjonenes språkstrategier.

Tildelingsbrev 2020: Institusjonane skal ha ei strategisk tilnærming til det lovpålagte ansvaret for norsk fagspråk og til eigne språkstrategiar.

• Sentrale grep

Universitetet i Oslo
Postboks 1072 Blindern
0316 OSLO

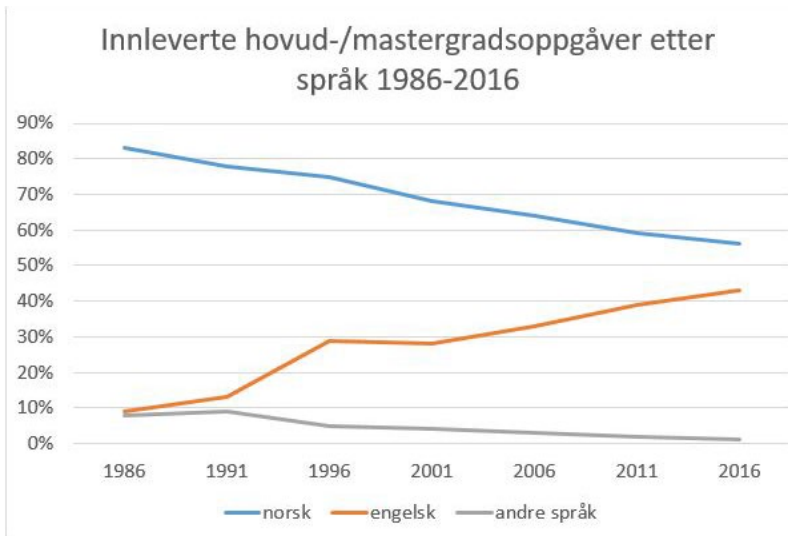
4.2.5 Norsk språk

Universitetene og høyskolene har et lovpålagt ansvar for norsk som fagspråk, og institusjonene skal ha egne språkstrategier. Internasjonaliseringen av forskningen og økt bruk av engelsk gjør det nødvendig at institusjonene har en strategisk tilnærming til denne problemstillingen. Departementet vil i løpet av 2020 ta initiativ til en gjennomgang av institusjonenes språkstrategier.

Tildelingsbrev 2020: Institusjonane skal ha ei strategisk tilnærming til det lovpålagte ansvaret for norsk fagspråk og til egne språkstrategiar.

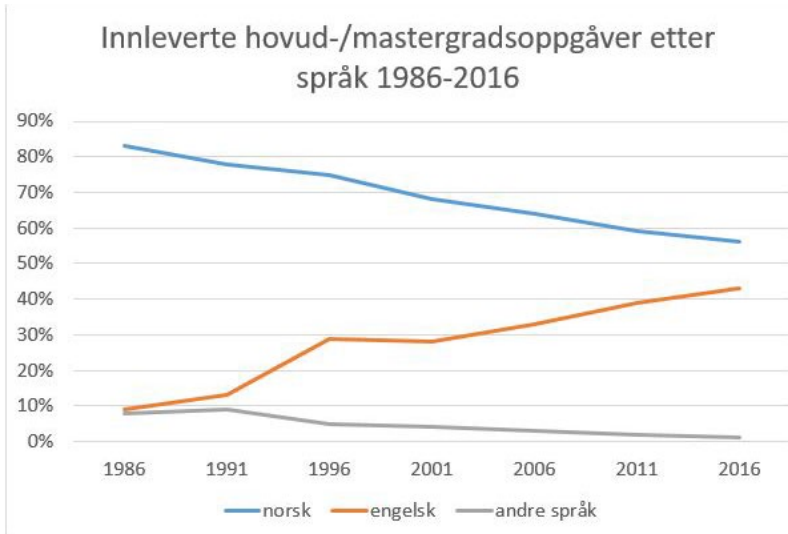
KUD har i 2020 gitt i oppdrag til Diku å gå gjennom språkstrategiane til UH-institusjonane, og å gjera ei vurdering av lærebokordninga.

• Kva vil sektoren trenga?

Utvikling av gode indikatorar og statistikk.

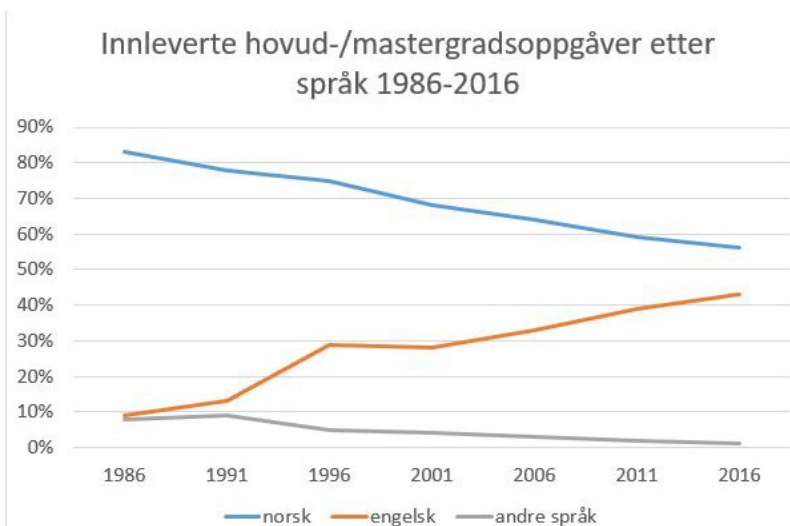
• Kva vil sektoren trenga?

Utvikling av gode indikatorar og statistikk.

Plan for oppfølging av lovverk og eigne språkpolitiske retningsliner.

• Kva vil sektoren trenga?

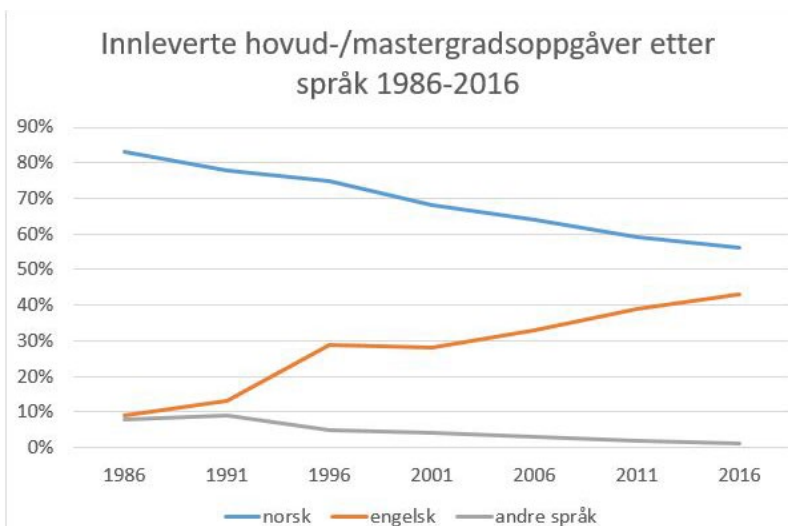

Utvikling av gode indikatorar og statistikk.

Plan for oppfølging av lovverk og eigne språkpolitiske retningsliner.

Samarbeid og deling av metodar og resultat.

• Kva vil sektoren trenga?

Utvikling av gode indikatorar og statistikk.

Plan for oppfølging av lovverk og eigne språkpolitiske retningsliner.

Samarbeid og deling av metodar og resultat.

Relevante tilskotsordningar til formidling.

Takk for merksemda!

www.sprakradet.no